

33. årgang - Juni nr. 2 - 2013

Querschnitt

HANDELSSKOLERNES TYSKLÆRERFORENING

Udgives af:	Handelsskolernes Tysklærerforening
Hjemmeside:	<u>www.handelsskolernestysklaererforening.dk</u>
Indmeldelse/ adresseændring:	Sker ved henvendelse til kassereren
Redaktion:	Lars Lindegaard CphWest / Handelsgymnasiet i Ballerup Baltorpevej 20A 2750 Ballerup Tlf.: 44 20 02 74 (Direkte), 44 20 02 00 (Skole) E-mail: ll@cphwest.dk Teknisk redaktør: Lars Lindegaard CphWest / Handelsgymnasiet i Ballerup
Annoncer:	Lars Lindegaard: ll@cphwest.dk Helside: kr. 1.000,00 – rabat v/dobbeltside. Priserne gælder kun reproklart materiale. Bladet er ikke momspligtigt.
Deadlines 2010:	20.01, 29.04, 15.08, 22.10
Indlæg:	Sendes til redaktionen i Word-format per e-mail som vedhæftet fil. Teksten skal på ingen måde formateres – det sørger redaktionen for.
Abonnement:	Kr. 150,00 pr. årgang
ISSN:	0903-9120

Indholdsfortegnelse

Kære kolleger	4
Siden sidst	5
Invitation til og program for årsmødet på Munkebjerg.....	7
Sprog og kommunikationsagenter	12
Brobygning, sprogudvikling og talentudvikling med fokus på tysk	16
Fornem tysk hæder til Bente Rasmussen	19
HG-elev fra Fredensborg seu du over landets grænser	20
Gesellschaft für deutsche Sprache	23
buten un binnen: heute: Frühlingsbrausen	26
Deutsch in Graz	28
Adresseliste	30

Kære Kolleger!

Foråret står for døren og dermed også eksamenstid. Jeg håber ikke, at det bliver for stressende. Under alle omstændigheder håber jeg, at I kan finde en vis afslapning med det nye Querschnitt, som denne gang har et par artikler, som knytter an til den nyligt afholdte konference om brobygning i tysk. Morten Knokgaard Christensen fra CphWest har bidraget med en artikel om sprog og kommunikationsagenter på, som findes på side 12. Bente Hansens artikel om brobygning på Allerød Gymnasium finder I på side 16.

Det skulle være alle bekendt, at årsmødet i år er på Munkebjerg. Der er på nuværende tidspunkt rigtig mange tilmeldinger. Tilmeldingsfristen er overskredet, men på siderne 7-11 finder I alligevel invitation og program.

D. 23. april blev vort æresmedlem Bente Rasmussen hædret ved et arrangement Århus Købmandsskole. Læs hvorfor på side 19.

I et tidligere nummer af Querschnitt var der et par artikler om danskere, som bor og arbejder i Tyskland. Denne gang har Kim Lysholm Olsen bidraget med en artikel om Kristian og hans praktikophold i München, hvor han blandt andet arbejdede hos BoConcept. Artiklen findes på side 20.

En af deltagerne på brobygningskonferencen var Klaus Geyer fra SDU. Ved siden af at undervise der, er han aktiv i „Gesellschaft für Deutsche Sprache“. Læs hans artikel på side 23

Rolf Augustin har sendt et indlæg „Frühlingsbrausen“, som nok skulle kunne sætte læserne i forårshumør. Se side 26.

Dette nummer afsluttes med et kursustilbud „Deutsch in Graz“. Se introduktions-skrivelsen på side 28 og kursusprogrammet på foreningens hjemmeside.

Til slut vil jeg ønske jer alle en rigtig god eksamensperiode og derefter en velfortjent sommerferie.

På gensyn i august.

Redaktøren

Siden sidst

v/ *Susanne Buth Olsen, formand*

...har vi på bestyrelsesmøde i Kolding planlagt årsmødet på Munkebjerg den 19. og 20. September 2013, programmet og invitation har Dorte sendt til jer (09.03.13). Vi håber på mange af jer kan komme.

... har Kamma været i Odense til bestyrelsesseminar med de faglige foreninger.

...har Lars været til møde med Programrat og til Brobygningskonference med Sproglærerforeningen, STX, HHX og Grundskolen.

...har vi på bestyrelsesmøde i Berlin planlagt vores årsmøde 2014 (uge 38):
"Berlin- 25 Jahre nach dem Fall der Mauer".

...vil vi gerne bruge vores hjemmeside til at lægge materialer op, så vi får en stor og udbygget materialebank, hvor alle kan hente materialer og inspiration, især nu til udveksling af eksamensmaterialet. Log ind på www.handelsskolernestysklaererforening.dk.

Ich wünsche euch eine überschaubare Prüfungszeit und vor allem schöne und erholsame Sommerferien!

Sprogboegers

interaktive programmer til tysk på nettet

FORLAGET SPROGBØGER interaktive
sprogprogrammer
TYSK PÅ NETTET

FORLAGET
SPROGBØGER
www.sprogboeger.dk

Sprogprogrammerne indeholder
bøjnings-, indsætnings- og oversættelsesøvelser.

Eleven kan selv evaluere
og se rigtige løsninger i procent.

Klasselicens (max 30 elever):
Kr. 900,- pr. program for et år.

Kr. 300,- pr. program for 1 md.

Fornylse: Kr. 300,- pr. år.

Enkeltbrugerlicens:
Kr. 100,- pr. år.

Fornylse: Kr. 50,- pr. år.

TESTprogram
er på hjemmesiden til
gratis orientering.

Se vores hjemmeside: www.sprogboeger.dk

**FORLAGET
SPROGBØGER**

Kalundborgvej 123 · 4300 Holbæk · Tlf. 5943 5132 · Fax 5943 5026
E-mail: info@sprogboeger.dk · www.sprogboeger.dk

HANDELSSKOLERNESTYSKLÆRERFORENING DEUTSCHLEHRERVERBAND DER DÄNISCHEN HANDELSCHULEN

Kære medlem!

Vi indkalder hermed til Tysklærerforeningens

KURSUS OG ÅRSMØDE 2013 på Munkebjerg

TID: 19. – 20. september 2013

STED: Munkebjerg Hotel : <http://www.munkebjerg.dk/>

TILMELDING:

For at tilmelding er gældende skal du gøre følgende:

1. Skriv en mail til Kim Lysholm Olsen på kilo@knord.dk. Kim bekræfter pr. mail.
2. Indbetal beløbet på foreningens konto: reg. nr. 1551 konto nr. 14 66 992
NB! det er vigtigt at angive navn og skole ved indbetaling.

Af hensyn til hotelbookning er vi nødt til at få tilbagemelding fra jer tidligere end normalt. Vi beder jer derfor om bindende tilmelding og betaling ***senest torsdag, den 23. maj 2013.***

PRIS

Hele årsmødet:	Medlemmer	Ikke medlemmer	Seniorer
	kr. 2.595,00	kr. 2.995,00	kr. 1.995,00

Ovenstående priser inkluderer 1 overnatning i enkeltværelse inkl. morgenmad. Herudover er der frokost og middag torsdag samt frokost fredag. Venligst give os besked, hvis du er vegetar.

Vi gør opmærksom på, at man selv sørger for transport.

PROGRAM FOR ÅRSMØDET 2013

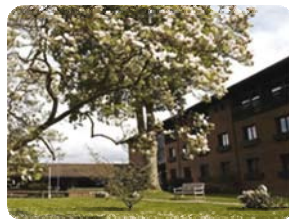
MUNKEBJERG, VEJLE

Torsdag, den 19.09.13

09.30 - 10.00	Kaffe og velkomst ved formand Susanne Buth Olsen
10.00 - 12.30	Nyt fra fagkonsulent Bente Hansen Jens Norlyk, HG. Nyheder fra HG og erfarings udveksling: workshop på tværs af skolerne, den gode historie/oplevelse fra tyskundervisningen, gode erfaringer med anvendt pædagogik/materialer i undervisningen.
12.30 - 13.30	<i>Frokost og indkvartering</i>
13.30 - 16.00:	Mette Hermann: Musik i tyskundervisningen
16.00 - 16.30:	<i>Kaffepause</i>
16.30 - 18.30:	Regionsmøder
19.30	Middag

Fredag, den 20.09.13

07.00 - 09.00:	Morgenmad og check-out
09.00 – 10.00:	Generalforsamling
10.00 - 10.15:	<i>Kaffepause</i>
10.15 - 12.15:	Goethe – Andrea Kunze: Tema er FILM . Fokus på, hvordan vi kan bruge film og filmtrailers som samtaleoplæg.
12.15 - 14.00	Frokost og afrejse

TYSK

ALLES IN ALLEM

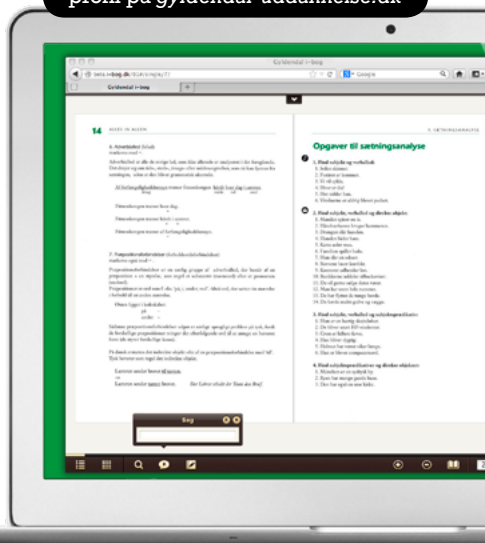
– tysk øvelsesgrammatik
som i-bog[®]

Få gratis prøveperiode! Opret en
profil på gyldendal-uddannelse.dk

ALLES IN ALLEM udkommer nu som i-bog. I-bogen indeholder den tilsvarende øvelsesgrammatik, som kendes fra papirudgaven. Derudover er der tilføjet over 80 ekstra nye interaktive opgaver og en lang række digitale værktøjer: Eleverne kan tage noter og løse opgaverne skriftligt, få teksten læst op og søge i en overskuelig søgefunktion.

Allem in allem er en minimalgrammatik, der koncentrerer sig om det væsentligste stof for C- og B-niveau på STX, HHX og HTX.

Opret en profil på gyldendal-uddannelse.dk og du får en mail med tilbud om gratis prøveperiode, når i-bogen udkommer til maj.

gyldendal-uddannelse.dk
tlf. 33 75 55 60
information@gyldendal.dk

GYLDENDAL

Ein neuer Anfang

Ein neuer Anfang

NYHED!

Mathilde Nygaard Beck Christina Hove

L&R Uddannelse

af Mathilde Nygaard Beck
og Christina Hove

Kr. 185,-
144 sider

FÅ EIN NEUER ANFANG – GRATIS!

Tilmeld dig nyhedsbrevet. Send en mail til info@lru.dk – og skriv bogens titel i emnefeltet. Husk, at notere dit navn, fag og arbejdsplads i mailen.

Ein neuer Anfang er et overgangsmateriale, som kan skabe en sammenhæng mellem tysk faget i grundskolen og fortsættertysk i gymnasiet.

Ein neuer Anfang bygger videre på de trin- og slutmål, som eleverne kender fra grundskolen, samtidig med at eleverne kommer i berøring med de faglige mål og trænes i brugen af redskaber til det videre tekstarbejde samt kommunikative færdigheder inden for tysk faget i den gymnasiale verden.

Materialet tager udgangspunkt i det udvidede tekstbegreb i form af traditionelle trykte tekster, internetsider, billeder, samt audio-visuelt materiale. Eleverne præsenteres for forskellige værktøjer og arbejdsformer til at arbejde hermed. Idet udgivelsen er tænkt som et overgangsmateriale, er der taget højde for, at eleverne bør vænnes til at arbejde med autentiske tekster. Teksterne er derfor korte og rigt gloseret.

Der er knyttet en hjemmeside til materialet www.lru.dk/einneueranfang. Arbejdsarkene, der henvises til i nogle af bogens opgaver, ligger her i en printvenlig udgave.

Læs uddrag af bogen og køb på lru.dk

Sprog- og kommunikationsagenter

v/ Morten Knokgaard Christensen, CphWest /Handelsgymnasiet i Ballerup

På Cph West har vi planlagt et såkaldt agentforløb, der skal danne bro mellem folkeskolen og hhx. Vi kørt flere fagligt forskellige forløb, herunder et sprog- og kommunikationsagentforløb med fokus på tysk og engelsk. Vi har derfor etableret et samarbejde mellem Cph West handelsgymnasiet i Ballerup og Egebjergskolen i Ballerup med fokus på sprog. Udover fokus på det faglige aspekt har det også været vores tanke at markedsføre vores handelsskole ved at bruge 3.års-elever og skolens faciliteter.

I planlægningsprocessen har det været særligt vigtigt for os, at Egebjergskolens elever skulle præsentere et konkret produkt for at gøre forløbet så virkelighedsnært som muligt. Vi besluttede derfor, at eleverne skulle lave en mobilapplikation, der indeholdte en alternativ turistguide til København. Med alternativ menes en turistguide med nichemålgrupper såsom "en romantisk guide", "en guide til teenagere", "en guide til musikinteresserede" etc. Applikationen skulle downloades af vores tjekkiske samarbejdspartnere, hvorfor sproget enten skulle være tysk eller engelsk.

I vores metodeovervejelser blev vi enige om, at eleverne skulle udarbejde en drejebog for indholdet af deres applikation for derefter at besøge de respektive steder i København. Hver enkelt attraktion skulle indeholde en stemningsoptagelse/interviews, gps-registreringer, beskrivelse samt fotos. Under hele denne proces med at skrive drejebog og selve udarbejdelsen af applikationen skulle eleverne vejledes af fem 3.års-elever.

For at få så mange kompetencer i spil havde vi, udover at samarbejde med den tjekkiske skole, planlagt en eftermiddag til præsentation af deres færdige produkt. Præsentationerne skulle både foregå som en salgstale i plenum for de fremmødte samt en efterfølgende reception, hvor gæsterne kunne cirkulere rundt blandt elevernes borde og få yderligere information om applikationen.

Grundet lock-out'en har vi ikke gennemført forløbet endnu, men vi ser frem til at starte det op efter sommerferien.

CPH WEST
UDANNELSESCENTER KØBENHAVN VEST

BERLINER LEBEN – DEL 1

Berliner Leben iBog® er en tysk grundbog til brug efter basisundervisning. Udgivelsen består af to dele, som kan købes hver for sig eller samlet.

Berliner Leben 1 starter med tekster på niveau F, stiger til E og slutter på niveau D. Emnerne handler om unge menneskers hverdag, f.eks. skole, musik og fritid. **Berliner Leben 2** er tekstmæssigt på niveau E og D med Berlin som omdrejningspunkt.

I **Berliner Leben** er der oplæsning af alle tekster ved native speakers og interaktive opgaver til test af tekstforståelse og grammatik. Læs mere og kommentér udgivelsen på **lab.systime.dk** under **Berliner Leben**.

Elke Meierjohann

iBog® Berliner Leben 1: 150 interaktive opgaver | 34 Lydclip | 25 skabeloner | 60 Opgaver | 30 aktiviteter | 40 tekster | 120 illustrationer | ca. 1000 ordforklaringer | 140 sider | eBog | Berliner Leben 2 udkommer sommer 2013 | Se priser og licenser på systime.dk

TYSK DU KAN TALE

Her bliver det umulige muligt: Eleverne arbejder med frit talesprog, og de træner samtidig et mere og mere korrekt tysk.

Tricket er en serie mundtlige øvelser, hvor eleverne koncentrerer sig om selve samtalen og kun ét sprogligt fokus, fx datid. Det er ok at lave fejl i andre ting – for ingen kan gøre alt på én gang. På den måde træner eleverne korrekt talesprog trin for trin – ved at tale!

Tysk du kan tale som iBog® indeholder alt materiale fra bogen, og eksempelsætningerne bliver læst op af native speakers. Oplæsningerne støtter elevernes egen sprogproduktion endnu mere. Desuden kan der skrives noter på siden, så eleven kan opbygge sin egen version af iBogen.

Paul Klitnæs

iBog® tysktale.systime.dk: 100 lydfiler | 25 billeder | 55 opgaver | 150 glosser | 70 sider | eBog

Bog 76 sider

Se priser og licenser på systime.dk

DEIN DEUTSCHLAND

Tysk fortsættergrundbog

Dein Deutschland – tysk fortsættergrundbog er en interaktiv antologi med skønlitterære tekster og sagprosa. Samtlige tekster er suppleret med interaktive opgaver, glosser og oplæsninger ved native speaker.

Dein Deutschland indeholder desuden video-interviews, reklamer, diverse illustrationer, sproglige gambitter og meget mere.

Antologien rummer 4 overordnede emner:

- ☒ Landeskunde Light
- ☒ Die moderne Familie
- ☒ Der Krimi
- ☒ Migrantenliteratur.

I arbejdet med emnerne er der lagt vægt på at styrke elevernes redegørelses-, analyse- og fortolkningsevner, samt deres mundtlige sprogfærdighed. Dette sikres gennem læsefokusspørgsmål, tekstnære interaktive opgaver og mundtlige øvelser. **Dein Deutschland** henvender sig til 1.g og 2.g på ungdomsuddannelserne.

Martin Graverholt og Rikke Taber

iBog® dd.systime.dk: 28 videoklip | 25 lydclip | 25 billeder | ca. 2500 ordforklaringer | 20 primære tekster | 190 interaktive opgaver | 100 opgaver | 35 læsefokusspørgsmål | 105 mundtlige øvelser | eBog | Udkommer sommer 2013

Se priser og licenser på **systime.dk**

TYSK BASISGRAMMATIK

Tysk Basisgrammatik iBog® giver en basal indføring i tysk grammatik.

Udgivelsen præsenterer kortfattet de grundlæggende regler for ordklasserne, sætningsled og sætningsopbygning. Til hver ordklasse er der korte oversættelser, skriveøvelser og mange interaktive træningsopgaver.

Der anvendes latinske grammatiske termer og ved mouse-over funktion vises de tilsvarende danske betegnelser.

Udgivelsen henvender sig til begyndere og let øvede.

Karin Hammargren og Christina Kroon

tyskbasis.systime.dk

iBog® tyskbasis.systime.dk: 70 interaktive opgaver | 30 oversættelsesøvelser | eBog | Se priser og licenser på systime.dk

MULTIMEDIE GRAMMATIK DEUTSCH – Hier geht's lang

Multimedie Grammatik Deutsch iBog® gennemgår reglerne i tysk grammatik med en præsentation af ordklasserne, sætningsanalyse og ordstilling. Udgivelsen har også en rettenøgle, som et nyttigt redskab i forbindelse med skriftlige afleveringer.

Der er interaktive opgaver til ordklasser, sætningsanalyse, ordstilling og kongruens. For at gøre teorien relevant i praksis er indholdet i stor udstrækning baseret på eksempler fra det almindelige hverdagsprog.

Udgivelsen henvender sig til øvede brugere.

Materialet er produceret med støtte fra Undervisningsministeriet.

Birgitte Bjerre Lassen og Annemarie Meyer Larsen

ibog.mmgd.systime.dk

iBog® ibog.mmgd.systime.dk: 550 interaktive opgaver | 180 siders tekst | Rettenøgle | eBog

Bog 208 sider

Se priser og licenser på systime.dk

Brobygning, sprogambassadører og talentudvikling med fokus på tysk

v/ Tysklærerne på Allerød Gymnasium

På Allerød Gymnasium har vi i 2 år arbejdet med et brobygningsprojekt mellem tysklærerne her og tysklærerne på 3 af Allerød kommunes folkeskoler.

Vi har ønsket at videreudvikle dette arbejde og har i skoleåret 2012-2013 fået tildelt forsøgsmidler under ”Rammeforsøg og udviklingsprojekter i de gymnasiale uddannelser fra Ministeriet for Børn og Undervisning”.

Med baggrund i elevernes dalende interesse for at vælge tysk som studieretningsfag har vi ønsket at styrke forbindelsen og brobygningen mellem tyskundervisningen i kommunens 6 folkeskoler og Allerød Gymnasium.

Over 2 år har vi haft samarbejde med først 1 kommuneskole og sidste skoleår med 3 skoler. I skoleåret 2012-2013 ytrede alle kommunens folkeskole interesse i at deltage i projektet.

Hidtil har projektet indebåret disse aktiviteter:

- besøg og undervisning i 8. og 9.klasse på i alt 3 folkeskoler af en lærer og 3 - 4 gymnasieelever per folkeskoleklasse
- formøder med folkeskolen og med vores egne elever
- efterbehandling
- evaluering
- samt et møde med folkeskolernes og gymnasiets tysklærere med evaluering af pilotprojektet samt en drøftelse af det fremtidige samarbejde og en mulighed for udbredelse af vores konkrete erfaringer til skolens andre fag.

Vores udfordring som tyskgruppe var at udvikle ideer til, hvordan vi konkret kunne arbejde med tysk i folkeskolen. Vi ville gerne præsentere noget, der var nyt, men ikke fremmed.

Projektet skulle kunne indgå i 8. og 9. klasses pensum. Vi tog udgangspunkt i emnet ”Märchen und Liebe” og valgte at arbejde med filmen ”Im Juli” med opgaver, der omfattede både sprogfærdighedstræning (fokus på ordforråd og grammatik) og indhold.

Projektet omfattede 3-4 lektioner i hver klasse og 3 af vores elever havde sammen med os planlagt de enkelte øvelser og stod for gennemførelsen af undervisningen.

Inden vores besøg havde folkeskoleklassen set filmen ”Im Juli”, og vores arbejde med eleverne omfattede:

- ordforrådstilegnelse: vendespil med relevante gloser til indholdet og forskellige øvelser med henblik på indlæring af gloser til personkarakteristik
- grammatik med fokus på præpositioner efter ønske fra folkeskolekollegerne. Øvelser i relation til filmen med præpositionernes betydning og rektion
- indhold: kommunikationsøvelser til filmens indhold og afslutning med eventyrets genretræk.
En del af øvelserne blev gennemført med udgangspunkt i strukturer fra cooperative learning.

Evalueringen viste, at der var stor begejstring for vores projekt, både hvad angår indholdet og selve konceptet bag denne kontakt hos både elever, lærere og skoleledere. I lyset af vore positive erfaringer og evalueringer fra både lærer- og elevside i hhv. gymnasiet og i folkeskolen ønskede vi at videreudvikle vores projekt i skoleåret 2012–2013. Til denne fase fik vi bevilget midler, og vi har i skoleåret 2012-2013 arbejdet med videreudviklingen af vores projekt.

Vi ønskede også samtidig at fremme talentudviklingsarbejdet, idet vi sendte udvalgte elever ud som en form for sprogambassadører i folkeskolen. Hvervet som sprogambassadør har bidraget til at udvikle og motivere elever med særlige talenter med tysk på A- og B-niveau med henblik på en stimulering af deres sproglige og faglige færdigheder. Med de tildelte udviklingsmidler har vi udbygget og konsolideret samarbejdet i tysk med folkeskolen og fået etableret et egentligt netværk mellem skolerne.

Vi har bl.a. sammen med folkeskolelærerne gennemført en fælles efteruddannelsesdag med fokus på IT i undervisningen, hvor vi arbejdede sammen om at anvende værktøjerne til udvikling af fagligt indhold, og vi har debatteret faglig identitet og anvendelsesorientering. Vi har holdt et møde med fokus på overgangen fra

folkeskole til gymnasium, og vi har stilet mod, at skoleprojektet i samarbejde med eleverne skulle være med til at bygge bro og lette overgangen fra folkeskolen til gymnasiet.

Det har ligeledes været en integreret del af udviklingsprojektet at etablere og videreudvikle rammer for et netværk med mulighed for på sigt at sprede projektet til andre interesserede faggrupper, og vi har holdt oplæg om projektet for vores kolleger og på en række konferencer.

Der vil finde en samlet evaluering sted herunder også med skolelederne, men allerede nu kan vi tillade os at slå fast, at det har været meget givende, og vi glæder os meget til det fortsatte samarbejde med vores folkeskolekolleger i tysk.

Vi håber samtidig, at andre gymnasier i Danmark med fordel vil kunne benytte denne eller lignende modeller til et udbytterigt samarbejde med de lokale folkeskoler.

Fornem tysk hæder til Bente Rasmussen

Efter mange års engageret indsats for tysk sprog og kultur har Bente Rasmussen modtaget et af det officielle Tysklands fornemste ordener. Det tyske ridderkors blev på vegne af forbundspræsident Joachim Gauck overrakt af ambassadør Michael Zenner ved en højtidelighed på Århus Købmanksskole, Bentes arbejdsplads gennem 38 år.

HG-elev fra Fredensborg ser ud over landets grænser

v/ Kim Lysholm Olsen, K-Nord, Hillerød

Et EU-støttet Leonardo sprogskole-og praktikophold i München gav Kristian Akselsen fra Handelsskolen K-Nord blod på tanden med hensyn til at begive sig ud i verden.

Kristian fra Fredensborg tog springet fra Nordsjælland til Sydtyskland. Da han startede på sin HG-uddannelse på Handelsskolen K-Nord i Hillerød i 2010 havde han slet ikke forestillet sig, at han to år senere skulle bo og arbejde i Bayerns hovedstad, München. Kristian fik i efteråret 2012 elevplads som sælger i den danskejede designmøbelkæde BoConcepts afdeling i München. Da han i efteråret 2011 var på studietur med HG-klassen fra Handelsskolen i Berlin, var de på besøg i en BoConcept butik i Berlin. Efter et interessant foredrag og besøg hos BoConcept blev Kristian interesseret i det tysktalende område.

Handelsskolen K-Nord satser på uddannelse med international profil og tilbyder i den forbindelse forskellige sprogskole- og praktikophold i udlandet, og da Kristian så opslaget om et tre ugers EU støttet Leonardo-projekt med sprogskole-og praktikophold i München, var han ikke i tvivl om, at det måtte være lige noget for ham. I 2012 gik turen så til München, hvor han udover sprogskole var to uger i praktik i en af Europas førende stormagasinkæder.

Kristian syntes, at praktikopholdet var rigtigt lærerigt og spændende og de tyske kolleger var meget hjælpsomme. Selvfølgelig var der også store udfordringer. Man skulle jo lige vænne sig til, at kundebetjeningen foregik på tysk, og virksomheds-

kulturen i Tyskland er jo noget anderledes end i hjemme i Danmark, da man f.eks. tiltaler kunder og chefen med Herr /Frau. Men som Kristian siger, har man den rigtige indstilling, er engageret og ikke bange for at tage fat og prøver at tale tysk uden at fokusere for meget på den tyske grammatik med *der*, *die* og *das*, så skal det nok gå. Når man prøver at tale sproget, oplever man også, at det er meget lettere at komme i kontakt med tyskerne, og dermed bliver det også nemmere at sælge. Og afdelingschefen havde sagt til Kristian, at han ikke skulle være nervøs, hvis han fik besøg af bayerske bønder, der kun talte med stærk bayersk dialekt, hvilket også for tyske uden for Bayern kunne være noget af udfordring.

Under opholdet i München fik Kristian lyst til at søge elevplads i en virksomhed i München, og Handelsskolen K-Nords PIU (Praktik i Udlandet) afdeling fortalte ham om mulighederne for at søge en sådan elevplads. Som Kristian siger behøver man ikke at holde sig til Danmark når man tager sin HG-erhvervsuddannelse. Verden ligger jo åben og der er flere muligheder end man tror. Selv om det selvfølgelig var svært at skulle sige farvel til fodboldvennerne og familien, så har Kristian ikke et sekund været i tvivl, om at det har været det rigtige valg. Hernede i Bayern er man ikke ramt af krise, Sydtytyskerne er vilde med skandinavisk design, så pris er ikke det vigtigste, det handler om den bedste kvalitet, fortæller Kristian.

Kristian elsker stemningen i den bayerske hovedstad, især stemningen på Allianz Arena, når FC Bayern spiller er fantastisk, og man har inden for ca. en times afstand super gode muligheder for at stå på ski

Det er gået op for Kristian, hvor vigtigt det er at kunne et fremmedsprog ud over engelsk. Netop tysk er en fordel, da det forbedrer jobmulighederne på det globale arbejdsmarked, og hvis det ikke skulle lykkedes at finde et job hjemme i Danmark, så vil jeg efter min elevuddannelse kunne blive ansat i Tyskland, da man især her i Bayern og det øvrige Sydtytyskland efterspørger kvalificeret arbejdskraft inden for handel og kontor, fortæller Kristian.

1 UGES INTENSIVT SPROG- OG KULTURKURSUS

LÆR TYSK MED TYSKERE

På Højskolen Østersøen lærer tyskere og danskere sprog af og med hinanden. Undervisning og læring foregår under ét tag, og du får derfor mulighed for at lære sprog døgnet rundt - også uden for undervisningen! Kurset er for alle – uanset forkundskaber og bevægegrunde for at lære tysk hos os.

I tandemundervisning arbejder du sammen med en tysker: En effektiv og spændende måde at lære sproget med en modersmåls-talende tysker.

Udover den sproglige dimension giver kurset dig indsigt i tysk samfund, kultur og dagligdag.

Der indgår emnearbejde, workshops og ekskursioner.

Det daglige dansk-tyske samvær på skolen sikrer, at du træner dit tyske og øger din viden om tyske forhold, som også kan komme dig til gode på arbejde, på rejser og i samvær med tysktalende.

7. - 13. april & 27. oktober - 2. november

Pris: 4.395,-

Inklusiv materiale, kost, logi - alt!

Tillæg for enkeltværelse: 600,-

HØJSKOLEN
ØSTERSØEN

www.hojoster.dk/tyskkurser

Flensborgvej 48-50 | DK-6200 Aabenraa | +45 74 62 47 00

Neues von der Gesellschaft für deutsche Sprache (GfdS) in Dänemark

v/ Lektor Klaus Geyer, SDU

Mit einem neuen Vorsitzenden, mit neuen Ideen und unter einem neuen Namen ist die Gesellschaft für deutsche Sprache (www.gfds.de) in Dänemark ins Jahr 2013 gestartet. Die Namenänderung von GfdS Kopenhagen hin zu GfdS Dänemark zeigt es schon an: Künftig sollen sich die Aktivitäten der Gesellschaft nicht auf die Hauptstadt beschränken, sondern es sollen auch Veranstaltungen in anderen Städten des Landes, vor allem in Århus und Odense und gern auch an anderen Orten stattfinden.

Die Gesellschaft für deutsche Sprache e.V., 1947 mit Sitz in Wiesbaden gegründet, ist eine Organisation, die sich neben der Erforschung vor allem die Pflege der deutschen Sprache zur Aufgabe gemacht hat – ohne dabei jedoch in sauertöpfischen Sprachpurismus oder in allzu schlichte Fremdwort- und aktuell insbesondere Anglizismenkritik zu verfallen, wie dies bei manch anderen Sprachvereinen in jüngerer Zeit zu beobachten ist. Wobei man einräumen muss, dass sich auch die historische Vorläuferorganisation der GfdS, der Allgemeine deutsche Sprachverein (ADSV), in Sachen Purismus nicht mit Ruhm bekleckert hatte. Doch dies hat man schon lange hinter sich gelassen.

Die wohl bekanntesten Initiativen der GfdS sind die jährliche Veröffentlichung der Listen über die beliebtesten Namen für neugeborene Kinder in Deutschland – aktuell, d.h. 2012, standen *Sophie/Sofie* bei den Mädchen- und *Luca/Luka* bei den Jungennamen an erster Stelle – sowie die Wahl des Wortes des Jahres, die erstmals 1972 durchgeführt wurde. Als Wort des Jahres 2012 ist zuletzt *Rettungsroutine* gekürt worden, eine im Grunde in sich widersprüchliche Bezeichnung für die wiederkehrenden und stets aufs neue „alternativlos“ (A. Merkel) erforderlichen und dabei doch wenig erfolgreichen Maßnahmen zur Stabilisierung des Euro und zur Konsolidierung der Wirtschaft in der Eurozone. (Das *Unwort* sowie das *Jugendwort des Jahres* werden von anderen Organisationen gewählt: ersteres seit 1994 von der Sprachkritischen Aktion Unwort des Jahres, letzteres seit 2008 vom Langenscheidt-Verlag.) Von der breiten Öffentlichkeit eher unbemerkt bleibt der wichtige Einsatz für einfache und klare Sprache in Gesetzestexten, wofür die GfdS mit einem eigenen Redaktionsstab beim Bundestag in Berlin vertreten ist. Individuell gern in Anspruch genommen wird die telefonische Sprachberatung (für Mitglieder kostenlos). Hinzu kommt die Publikationstätigkeit: Neben dem Mitteilungsblatt *Der Sprachdienst* und der

Zeitschrift Muttersprache sind es vor allem die Bände aus der Reihe *Thema Deutsch*, die gemeinsam mit dem Dudenverlag herausgegeben werden und die an dieser Stelle empfohlen sein sollen. Vor allem aber unterhält die GfdS eine ganze Reihe von so genannten Zweigen oder Zweigvereinen. In Deutschland beträgt deren Anzahl 47, außerhalb Deutschlands sind es derzeit 57 in 37 Ländern (von Armenien über Litauen und Togo bis USA). Unser Zweig Dänemark befindet sich also in bester Gesellschaft. Jeder Zweig organisiert in Eigenregie zwei bis drei im besten Sinne populäre, also zugleich anspruchsvolle und dennoch anschauliche und auch ohne jahrelanges Studium der Linguistik verständliche Vortrags- und Gesprächsveranstaltungen pro Jahr für ein interessiertes Publikum aus Deutschlehrkräften, Studierenden, Universitätsangehörigen, Medien- und Kulturschaffenden und überhaupt Sprachenthusiasten aller Art.

Der Zweig Dänemark hat im laufenden Jahr bereits zwei Veranstaltungen arrangiert: Am 25. Februar sprach Anke Heier (Universität Århus) an der Universität Süddänemark in Odense zum Thema *„Kämpferisch gegen den peinlichen Mischmasch“ – Über die programmatische und lexikografische Gestaltung puristischer Wörterbücher im 20./21. Jahrhundert*. Die Autorin des im vergangenen Jahr beim renommierten de Gruyter-Verlag in Berlin erschienenen, umfassenden Werkes *Deutsche Fremdwortlexikographie* ging in ihrem ebenso kundigen wie anschaulichen Vortrag zunächst auf die grundlegenden und durchaus wiederkehrenden Züge der jüngeren Sprachkritik und des Sprachpurismus im Hinblick auf Wortentlehnungen, insbesondere solchen aus dem Englischen, ein. Anschließend wurde das wohl bekannteste deutsche Wörterbuch puristischer Couleur, nämlich das *Wörterbuch überflüssiger Anglizismen* aus dem Umfeld des Vereins deutsche Sprache, anhand ausgewählter Beispiele einer detaillierten Analyse der lexikographischen Praxis unterzogen, wodurch die problematische programmatische Basis dieses weit verbreiteten sprachkritischen Wörterbuchs deutlich wurde.

Die zweite GfdS-Veranstaltung, am 3. Mai an der Universität Kopenhagen, hatte *„Hässliche Deutsche“ und „dumme Dänen“: Deutsch-dänische Nationalstereotype aus linguistischer Sicht* zum Thema. Erla Hallsteinsdóttir von der SDU in Odense referierte dabei über ein Thema, das sich unmittelbar an das Forschungsprojekt *Stereotype und Marketingstrategien in der deutsch-dänischen interkulturellen Kommunikation (SMiK)* anschließt, das die SDU gemeinsam mit der Universität Kiel derzeit durchführt (www.stereotypenprojekt.eu; Tietgen Skolen in Odense ist einer der Kooperationspartner). Stereotype sind, wie wir fast tagtäglich erfahren können, trotz der engen und im Grunde auch guten deutsch-dänischen Nachbarschaft in vielfältiger Weise virulent, ihr sprachlicher Ausdruck gewährt dabei einen

unmittelbaren Zugang und erlaubt detaillierte Analysen. Das Projekt wie auch der Vortrag beschränk(t)en sich jedoch nicht auf die detaillierte sprachliche Untersuchung heute gängiger und oft negativer Stereotypen, vielmehr wurden und werden Überlegungen angestellt, wie man Stereotypen in Zukunft zum Positiven wenden und nutzbar machen kann für kulturelle und wirtschaftliche Kontakte in der deutsch-dänischen Grenzregion und darüber hinaus.

Für den Oktober ist eine weitere Veranstaltung in Odense geplant (genauere Informationen folgen), wenn Oliver Niebuhr von der Universität Kiel über die Intonation des Deutschen spricht, die ein entscheidender Faktor regionaler Sprachfärbungen innerhalb des deutschen Sprachgebiets und fremdsprachiger Akzente beim Erwerb des Deutschen ist – weshalb ihr gerade im Deutsch-als-Fremdsprache-Unterricht (noch) mehr Aufmerksamkeit geschenkt werden könnte. Vielleicht gelingt es sogar, noch im Jahr 2013 eine Veranstaltung in Århus durchzuführen – falls nicht, soll dies auf jeden Fall so zeitig wie möglich im Frühjahrssemester 2014 erfolgen.

Angesichts der wechselnden Vortragsorte des Zweiges Dänemark und der avancierten und vielfältig nutzbaren technischen Ausstattung in den Bildungsinstitutionen im Land ist für die Zukunft die Idee im Gespräch, die Zweigveranstaltungen mittels geeigneter Videokonferenz-Software auch dem interessierten Publikum zugänglich zu machen, das nicht vor Ort anwesend sein kann. Hier freuen wir uns über Rückmeldungen, um das Interesse besser einschätzen und ggf. die entsprechenden Vorbereitungen treffen zu können.

Kontakt: Klaus Geyer, SDU in Odense, Institut für Sprache und Kommunikation, klge@sdu.dk

Gesellschaft für deutsche Sprache

buten un binnen

v/Rolf Augustin, Delmenhorst

heute: Frühlingsbrausen

Es kommt immer wieder einmal vor, dass ich das Mittagessen zubereite, weil meine Frau noch unterwegs ist. Heute ist das erneut der Fall. Auf dem Speiseplan steht ein Standardgericht: Kartoffeln, Wurzelgemüse, ein Kotelett und einen Fleischspieß.

Beim Kochen gibt es immer wieder Pausen, weil das Gemüse kürzer oder die Kartoffeln länger kochen müssen. Ich habe mich so auf 23 Minuten Kochzeit bei den Kartoffeln eingerichtet.

Das Fleisch hat noch Zeit, weil es ja auch nicht hart werden soll. Aber was in den Töpfen brodelt, ist heute eigentlich Nebensache, denn ich will ja über das „Frühlingsbrausen“ schreiben. Ich habe also alle Zeit der Welt und die Muße, aus dem Küchenfenster zu schauen, um das Leben und Treiben auf dem Rasen vor unserem Haus zu beobachten.

So, nun bin ich endlich beim Thema!

Auf dem Rasen, in den Bäumen und in den Sträuchern vor dem Fenster ist tatsächlich ein Frühlingsbrausen zu beobachten, das es in sich hat! (Wir schreiben Ende März 2013, also fast noch Winter!) Es sind vor allem die **Amseln** - ursprünglich einmal ein Waldvogel - die das Geschehen bestimmen. Sicher, wir haben auch viele Meisen, Rotkehlchen, Zaunkönige und Finken im Garten, aber vor allem Amseln.

Manchmal habe ich den Eindruck, dass sie spinnen, weil sie sich verhalten als seien sie nicht ganz bei Trost. Erst hüpfen sie meterweise herum, rennen wie angestochen einige Meter, dann fliegen sie mit lautem Gekreische in den nächsten Busch. Plötzlich schießt aus einer anderen Ecke eine weitere Amsel – wieder ein Männchen – heraus und tobt wie wild über den Rasen, gefolgt von der ersten, die sich gerade verflüchtigt hatte. Das ist eine Rangelei wie auf dem Fußballplatz. Besonders wild

geht es zu, wenn die eine Amsel an der Tränke ihren Durst stillen möchte und die andere ihr Gefieder baden will. Dann schimpfen sie wie die Rohrspatzen und gönnen sich – wie es so schön heißt – nicht die Butter aufs Brot.

Sie flattern in die Höhe, umkreisen einander wie die Toreros den Stier, beschimpfen sich und ziehen dann ärgerlich oder auch beleidigt vondannen. Aber nur für 5 Minuten, dann geht das Spielchen wieder los, weil ein Weibchen in der Nähe ist. Dann plustern sich die Männchen auf, vergreifen sich an den Krokussen oder Schneeglöckchen und jagen, wie angestochen, hinter den Weibchen hinterher, welches schon mit dem Nestbau beschäftigt ist.

Nach welchen Kriterien eine Amselmutter nun ihr Nest baut, entzieht sich meiner Kenntnis und erschließt sich auch nicht aus meinem Beurteilungsvermögen. Aber sie scheint doch ausgesprochen wählerisch zu sein, denn manch ein Zweiglein, welches schon fest eingepflanzt schien, wird wieder verworfen. Dafür pickt sie jetzt ein welches Blatt von den Maiglöckchen aus dem Vorjahr auf und fliegt damit in den Efeu an der Wand unseres Hauses. Das macht sie nun stundenlang.

Irgendwann hat es dann auch wohl mal geschnackelt, denn dann ist das Weibchen mit der Brut, später mit dem Nachwuchs beschäftigt. Dann muss er, als Erzeuger, wieder ran, um die Brut zu päppeln. Dann steht er auf dem Rasen, hält den Kopf schief, äugt und stößt dann blitzschnell zu und zieht mit viel Gefühl einen langen Regenwurm aus dem Rasen, flattert los und beglückt seine Nachkommenschaft.

Nach getaner Tat, meistens dann, wenn die Dämmerung naht, setzt er sich auf den Dachfirst und flötet seinem Weibchen was vor, vielleicht auch mir? Wenn er mittags, wenn ich meine Mittagsruhe auf der Terrasse halte, anfängt zu jubilieren, dann ist das schon ganz schön nervig, und du wartest darauf, dass der Bursche endlich aufhört. Aber dann ist da schon wieder ein Konkurrent, der aus einer anderen Ecke des Gartens antwortet. Es ist schon erstaunlich, wie viel Zeit er verschwendet und auf welche Vielzahl von Akkorden eine Amsel kommt.

Schön ist es allemal, auch wenn es manchmal des Guten zu viel ist.

DEUTSCHTRAINING – INTENSIV BEI DEUTSCH IN GRAZ

Deutsch in Graz ist ein gemeinnütziger Verein, der seit mehr als 30 Jahren Kurse und Seminare für Deutsch als Fremdsprache bzw. Deutsch als Zweitsprache anbietet. Unser Institut befindet sich im Zentrum von Graz am Südtiroler Platz 16/I.

KursleiterInnen mit einem abgeschlossenen Sprachenstudium und dem Lehrgang für Deutsch als Fremdsprache / Zweitsprache unterrichten unsere KursteilnehmerInnen in Kleingruppen mit max. 12 KursteilnehmerInnen.

Die Einstufung erfolgt mit einem von [dig]-TrainerInnen entwickelten schriftlichen und mündlichen Einstufungstest. Dabei werden sowohl Wortschatz- als auch Grammatikkenntnisse überprüft. Die Basis für den Kursinhalt bildet der Europäische Referenzrahmen für Sprachen - im Vordergrund stehen jedoch immer die sprachlichen Ziele der KursteilnehmerInnen. Unsere KursleiterInnen erarbeiten für die KursteilnehmerInnen ein maßgeschneidertes Lernprogramm mit exakten Lernzielvereinbarungen. Die behandelten Kursinhalte berücksichtigen dabei sowohl die Lernerfahrung der KursteilnehmerInnen als auch ihre beruflichen Positionen bzw. Zielsetzungen. Das Unterrichtsziel ist ein nachhaltiger Kompetenzerwerb. Im Mittelpunkt des Unterrichts steht dabei immer die Kommunikation. Um den Lernerfolg zu maximieren, erhalten die KursteilnehmerInnen für den Nachmittag Übungen, die sie bei Bedarf am Dienstag- und am Mittwochnachmittag auch unter Aufsicht einer KursleiterIn bei Deutsch in Graz machen können. Darüber hinaus

bieten wir auch maßgeschneiderte Fortbildungskurse für DeutschlehrerInnen an. Bitte kontaktieren Sie uns diesbezüglich für weitere Informationen!

Deutsch in Graz ist zertifiziertes Prüfungszentrum des ÖSD (= Österreichisches Sprachdiplom) und des ÖIF (= Österreichischer Integrationsfonds). Unsere KursteilnehmerInnen haben nach jedem Sprachkurs die Möglichkeit, eine ÖSD-Prüfung (auf den Niveaustufen A1 bis C2) bzw eine DTÖ-Prüfung (A2 oder B1) abzulegen.

Multinationale Kurse und Seminare für Deutsch als Fremdsprache

Die genauen Termine und Preise unserer Kurse entnehmen Sie bitte der beiliegenden Broschüre. Für Fragen sowie weitere Informationen zu vorliegendem Angebot stehen wir Ihnen sehr gerne telefonisch unter +43 (0)316 833 900, per E-Mail oder aber in einem persönlichen Gespräch zur Verfügung

Mit freundlichen Grüßen

Gabriele Ortner

Kurskoordination

**Deutsch in Graz [dig]
Kurse und Seminare für
Deutsch als Fremdsprache**

Südtiroler Platz 16,
A-8020 Graz, AUSTRIA
☎: +43 (0) 316 833 900,
Fax: -6
E-Mail: dig@dig.co.at
web: www.dig.co.at
ZVR-Zahl: 867536125

Adresseliste bestyrelsen

Susanne Buth Olsen (formand)
Kobbelskoven 53
6000 Kolding
Tlf: 75 53 03 35
E-mail: sbo@ibc.dk
IBC Kolding

Kim Lysholm Olsen (næstformand)
Nordre Fasanvej 20, 2.th
2000 Frederiksberg
Tlf.: 29 80 85 41
E-mail: kilo@knord.dk
Handelsskolen København Nord, Hillerød

Lars Lindegaard (redaktør, webmaster)
Korsgade 10
2200 København N
Tlf: 35 36 30 41
E-mail: ll@cphwest.dk
Cph-West/Handelsgymnasiet i Ballerup

Swen Winkler (kasserer)
Egeskovvej 325, Egeskov
7000 Fredericia
Tlf.: 66 18 12 20
E-mail: swi@campusvejle.dk
Vejle Handelsskole

Dorte Gerdt Laursen
Jernbanegade 20B
9000 Aalborg
Tlf: 21 64 10 77
E-mail: dgl@ah.dk
Aalborg Handelsskole

Kristina K. Kristensen
Bispensgade 2
9000 Aalborg
Tlf: 26 25 78 03
E-mail: kkk@eucnord.dk
EUC NORD, Hjørring

Anne Bundgaard
Bondagervej 8
8382 Hinnerup
Tlf.: 86 98 75 20
E-mail: bund@aabk.dk
Århus Købmandsskole, Risskov

Kamma Grande
Stokbrovej 8
8520 Lystrup
Tlf: 21 65 42 87
E-Mail: kgr@tradium.dk
Tradium, Rådmands Boulevard 19, Randers

Øvrige adresser

Fagkonsulent Bente Hansen (HHX)
Allerød Gymnasium
Tlf: 25 65 92 04
E-mail: Bente.Hansen@udst.dk

Fagkonsulent Jens Norlyk (hg)
Svendborg Handelsskole
Tlf. 66 15 69 49

Petra Klimaszyk, Leiterin der Spracharbeit
Goethe-Institut Dänemark
Frederiksborggade 1, 2 th
1360 København K.
Tlf. 33 36 64 58
E-mail: ls@kopenhagen.goethe.org

Deutsche Botschaft
Stockholmsgade 57
2100 København Ø
Tlf.: 35 45 99 00
Fax: 35 26 71 05
<http://www.tyske-ambassade.dk>